

Socialutskottets betänkande 2022/23:SoU2

Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena och lägger skrivelsen till handlingarna.

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en redovisning av hur Arvsfondsdelegationen fördelade stöd från fonden under 2021. Vidare redogör regeringen för sin bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling samt analyserar fördelningen av stöd inom olika områden. I skrivelsen anges också den kommande inriktningen av stöd ur arvsfonden och de områden som enligt regeringen bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens stödgivning.

I betänkandet finns en reservation (MP).

Behandlade förslag

Skrivelse 2021/22:264 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021.

Tre yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Allmänna arvsfonden	5
Reservation	8
Framtida inriktning, punkt 1 (MP)	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Skrivelsen	9
Följdmotionen	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Framtida inriktning

Riksdagen avslår motion

2022/23:29 av Ulrika Westerlund (MP) yrkandena 1–3.

Reservation (MP)

2. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2021/22:264 till handlingarna.

Stockholm den 17 november 2022

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Linda Lindberg (SD), Johan Hultberg (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Mikael Dahlqvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Anna-Lena Blomkvist (SD), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Karin Rågsjö (V), Johnny Svedin (SD), Ulrika Westerlund (MP), Karin Sundin (S), Christofer Bergenblock (C) och Malin Danielsson (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet skrivelse 2021/22:264 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021 och tre yrkanden i en följdmotion. Förslagen i motionen finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Allmänna arvsfonden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om framtida inriktning och lägger skrivelsen till handlingarna.
Jämför reservationen (MP).

Skrivelsen

Allmänna arvsfonden

Allmänna arvsfonden förvaltas som en särskild fond av Kammarkollegiet. Av skrivelsen framgår att Kammarkollegiet ser ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling som en förutsättning för långsiktig tillväxt. Kammarkollegiets ESG-policy i kapitalförvaltningen (ESG står för environmental, social and governance) utgår från en etablerad normgrund, fastställda kriterier och en process som utvecklas för att vara en integrerad del i investeringsprocessen.

Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden. Enligt lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden ska stöd ur fonden främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för fondens fyra målgrupper: barn, ungdomar, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Stöd ur fonden ska enligt lagen i första hand lämnas till verksamhet som är utvecklande för någon av arvsfondens målgrupper och som har förutsättningar att främja målgruppen även efter det att stödet har upphört. Stöd får också lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning. En viktig del i Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering är genusperspektivet. Arbetet med frågor om jämställdhet är avsett att synliggöra om och på vilket sätt projekten utmanar den rådande maktstrukturen i ett intersektionellt perspektiv. Genusperspektivet uppmärksammas såväl i handläggningen av ärenden som i de utvärderingar som initieras.

Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling

Enligt regeringens bedömning har Arvsfondsdelegationen sammantaget fördelat medel på ett väl genomfört sätt och i enlighet med Allmänna arvsfondens ändamål och de prioriterade områdena. Verksamheten har kunnat genomföras på ett betryggande sätt under covid-19-pandemin och projekten har till stora delar lyckats ställa om till de nya förutsättningarna. Arbetet under 2021 präglades också av införandet av den nya lagen om Allmänna

arvsfonden, vilken bl.a. innebär att ändamålet för fonden har breddats till att även omfatta verksamhet för äldre personer.

Regeringen anför vidare att det arbete som genomförs för att säkerställa att arvsfondens medel används på rätt sätt är tillfredsställande och att det är positivt att ytterligare åtgärder har vidtagits för att förbättra kontrollen av fondmedlens användning. Det är viktigt att åtgärder för att bibehålla kvaliteten i handläggningen och för att effektivisera verksamheten fortsätter.

Regeringens samlade bedömning är att Arvsfondsdelegationen i allt väsentligt fullgör sitt uppdrag och har kunnat göra det även under pandemin. Antalet ansökningar minskade dock under 2021. Det är därför angeläget att arbetet med att öka kännedomen och kunskapen om arvsfonden fortsätter att utvecklas – inte minst kring den nya målgruppen äldre personer. Det finns också ett fortsatt behov av att öka antalet ansökningar i hela landet och att de positiva resultat som projekten genererar sprids nationellt.

Inriktning och prioriterade områden 2022

Regeringen ska enligt lagen om Allmänna arvsfonden ange den kommande inriktningen av fondens stöd. Det gör regeringen genom att i sin årliga skrivelse till riksdagen ange inriktningen för barnrättspolitik, ungdomspolitik, funktionshinderspolitik och äldrepolitik. Regeringen anger även sådana områden som är angelägna att utveckla och som därför bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning. Regeringen har identifierat tolv områden som bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning. De projekt inom dessa områden som bör prioriteras är sådana som syftar till att

- stärka barnets rättigheter
- öka delaktigheten och stärka demokratin
- förebygga våld, mobbning och trakasserier
- främja ett starkt föräldraskap
- främja psykisk och fysisk hälsa
- öka delaktigheten i kulturlivet
- främja etableringen på arbetsmarknaden
- stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning
- öka delaktigheten och tillgängligheten för äldre personer med funktionsnedsättningar
- stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering
- öka jämställdhet och jämlikhet
- stärka inflytandet för barn och ungdomar.

Av skrivelsen framgår vidare att två av de prioriterade områdena särskilt har uppmärksammats inom ramen för regeringens arbete med Agenda 2030, nämligen att stärka barnets rättigheter och ökad jämställdhet och jämlikhet. Såväl barn, ungdomar och äldre som personer med funktionsnedsättning berörs av de flesta av målen. Projekt som genom nya och utvecklade former

bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 för barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning bör enligt regeringen stödjas.

Motionen

I kommittémotion 2022/23:29 av Ulrika Westerlund (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om hållbarhetsperspektiv i placeringar. Motionären anför att det framgår av Kammarkollegiets policydokument Ansvarsfulla investeringar att fossil energi ingår i den etiska screeningen med specifika regler för olja, kol och gas. Inför kommande redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden bör reglerna om fossil energi finnas med i skrivelsen. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om koppling till Agenda 2030 för projekt. Motionären anför att det bör tydliggöras att även projekt som kombinerar fokus för respektive målgrupp med hållbarhetsinriktning ska kunna inbegripas oavsett vilket av Agenda 2030-målen det gäller. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om breddat intersektionellt perspektiv. Enligt motionären bör regeringen i högre grad tydliggöra det intersektionella perspektivet generellt i skrivelsen och i inriktningen för projekt som särskilt ska uppmärksammas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att Arvsfondsdelegationen sammantaget har fördelat medel på ett väl genomfört sätt och i enlighet med Allmänna arvsfondens ändamål och de prioriterade områdena. Utskottet delar även regeringens bedömning att det finns ett fortsatt behov av att öka antalet ansökningar i hela landet och att de positiva resultat som projekten genererar sprids nationellt.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom motionsyrkandena om framtida inriktning och de bör därmed avslås.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Reservation

Framtida inriktning, punkt 1 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:29 av Ulrika Westerlund (MP) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör se över frågan om hållbarhetsperspektiv i placeringar. Av Kammarkollegiets policydokument Ansvarsfulla investeringar framgår att fossil energi ingår i den etiska screeningen med specifika regler för olja, kol och gas. Inför kommande redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden bör reglerna om fossil energi finnas med i skrivelsen. Vidare bör regeringen enligt min mening se över frågan om koppling till Agenda 2030 för projekt. Det bör tydliggöras att även projekt som kombinerar fokus för respektive målgrupp med hållbarhetsinriktning ska kunna inbegripas oavsett vilket av Agenda 2030-målen det gäller. Avslutningsvis anser jag att regeringen bör se över frågan om breddat intersektionellt perspektiv. Regeringen bör i högre grad tydliggöra det intersektionella perspektivet generellt i skrivelsen och i inriktningen för projekt som särskilt ska uppmärksammas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2021/22:264 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021.

Följdmotionen

2022/23:29 av Ulrika Westerlund (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbarhetsperspektiv i placeringar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koppling till Agenda 2030 för projekt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om breddat intersektionellt perspektiv och tillkännager detta för regeringen.